

pridjal: „Jest sim tudi cucek!“ Da si ta č. g. župnik vsled agitacijske gonje takšni primek dovoli, to je pa že za nas farane sramotno! Toraj je imela le prav neka tukajšna gospa, ko se je izjavila, da k prejšnjim gospodom je rada hodila k spovedi, k tema dvema pa že ne gre, ker sta spovedi bolj potrebna kot ona sama. Ni čuda, da vera in spoštovanje do duhovnikov peša. Vsled te farske gonje in agitacije je bil dne 16. decembra za župana izvoljen posestnik Boser; sicer nimamo nič zoper župana, pa toliko rečemo, da tako hvalisana „zmaga“ ni bila častna, kakor se dopisnik v „Slov. Gospodarju“ hvali, ampak sramotna, in da občinski gospodarstvo, ako bode pod vodstvom č. g. župnika, kateri je tudi odbornik, ne bode dobro gospodarilo. Za vzgled nam je tukajšni cerkveni konkurenčni odbor, ki se je pod vodstvom klerikalizma pri cerkvenem popravilu tako neumno zagospodaril, da je posestnik Filej (ki je bil načelnik) že naprej videl nesrečni polom in je svoje posestvo hčeri izročil. Matevž Majcen iz Polž, Pongrac Veber od sv. Mihela in Javornik iz Dolgegora, so morali pa v svoje žepe seči in založiti vsaki po 4.000 K, sicer bi jim bila posestva prodana. Ti posestniki pod vodstvom č. g. župnika so tudi pri raznih denarnih zavodih za posojilo brezuspešno prosjčili, pa le eden zavod je njih prošnji ugodil s tem pogojem, da ako č. g. župnik župnijski pečat seboj prinese, (kadar se stvar konča o računih in o izidu plačila, bomo še v „Štajercu“ zatrobili). Mi bomo skrbeli, da bodo novi klerikalni županski organi vsled slabega lahkomišljenega gospodarstva tudi v svoje žepe segli!

Polenshak. Dragi „Štajerc“! Gotovo ne veš, kaj je največji greh? Tudi mi smo to šele zdaj ob adventni spovedi od g. župnika Podplatnika izvedeli. Spoved je bila pri nas zelo lahka. Družega fajmošter ni vprašal: koga si volil, ali bereš „Štajerca“, ali si „živio Ploj“ kričal? Nekoga moža je tako vprašal in ko je ta odgovoril, da ni čital „Štajerca“, da ni volil Ploja in tudi ni takrat „živio Ploj“ vpil, temveč da je takrat doma svojo kravo pasil, — pove mu župnik, da je to največji greh na svetu. Istotako se je godilo ženskam. Ker je neka žena, ko jo je njen vujec obiskal, mu postregla s kruhom in vinom, napadel jo je hudo, češ da se ne zna spovedovat in da „fehta.“ No, g. Podplatnik, mi pa vprašamo, kdo je tisti, ki največ „fehta“, ki nima nikdar polnega žaklja? Siromak se sramuje prositi; in Vi, g. Podplatnik? Pa še nekaj Vam na uho zašepetamo: Naš mežnar bukov — holt! — Bonkof Tone bo v kratkem oče postal; do te časti mu pomaga pobožna devica. Bog požegnaj! Farani.

Zobna kréma

KALODONT
Ustna voda 40

V gospodarski premislek!

Piše: Aloizij Križanič, Vel. Nedelja.

Časi v katerih živimo, so resni. Vsak se peha za svoj obstanek. Ta pojde v tovarno, da si nekoliko prisluži, drugi zopet prične postransko obrt, tretji se ubija na vse mogoče načine s poljedelstvom, živinorejo, vino, in sadjerejo, četrti si spet omisli kak gospodarski stroj, ki bi mu naj olajšal delo in znižal stroške sedaj tako dragih delavcev.

Toda delavec se navadno pritožuje, da ne shaja, dasiravno dnevno eno do dve kioni zasluži, ker tudi toliko izda; vse je drago, govori; pri večjem kmetu ima „podkoruzo“ ali „podkrompir“ za gotove težake, kar se mu spet drago vidi; tam prevzame košnjo, krčenje, rigoljanja, spet drago. Dobro! Zemlja, ki si jo za težake vzel, je stala prej rečem dvanaest težakov, in tudi danes; dvanaest; v delu je torej eno in isto; ako pa misliš, da je težak stal trideset krajcarjev pred deset leti, stane sedaj gotovo eno krono ali več in se težak isto zaračuna, ko nekaj; če se pa za denar dela, je isti podvojen. Ne pomisli pa, da je obleka, petrolej, pijača, in drugo se zelo podražilo, kmetski pridelek pa ne, ali le v neznatni meri. Pijačo ali meso kupiš v prodajalni in je isto vsaj enkrat če ne več podraženo; kmet isto prodaja daleč pod polovično ceno, ter je vzrok draginje iskati naravnost le v veleobrti, torej pri kapitalizmu, o katerem kmet ni v dotiki. Kmet pa plačuje in dela kolikor mogoče sam ko črna živina, da se še za silo vzdržuje; ali gorje mu, ako mu živina ali polje se uniči, tedaj pa se vzame posojilo ali bobeni!

Kmet, plačaj, besede ne zini, drugače poje bobeni! K večjem, da smeš klobuk z glave sneti in ponižno pod pazduho ga žmikati. Ko pripeljaš svoje blago na sejem, se ti plačuje kod neka nepotrebna stvar. Potrebuj ga pa vendar vsak. Tvoja živina, tvoja mrva ali seno, tvoj žitni pridelek, vse, vse kar imaš na prodaj, je slabotno in drago, le lepo in ceno se hoče kupiti. Nihče ne vpraša, koliko stane obdelovanje čelga leta za eno kulturo ali če so okoliščine za dobavo tega ali onega predmeta ugodne.

Vpovečaj torej, da je hvalevredno, ako se uresniči tako zaželjena, nad vse potrebna naprava, — kakor je velikansko nameravano električno podjetje na Dravskem polju v pujskem okraju — ki bo v obilni meri povzdignila, da bodo naši sadeži tečnejši in dražji, na kar se bo tudi bolj za nje povpraševalo, ker bomo s to napravo še bolj s svetom v dotiki; na drugi strani pa se bo dal marsikak kraja zaslužiti pri podjetju samem, tako delavec kakor kmet, da bo obema olajšano in pomagano obema bodisi v življenjskem ali drugem oziru. Pomagano bode tudi gledé pomanjkanja delavcev, ko bo lahko si vsak repo, slamo, seno zrezal; ggal bo si mlatilni stroj, trijer za čiščenje zrnja, mlin, brž, vodo v hišo, v hleve, gnojnico v sod ali v vrt, šivalne stroje, žage, tudi vozove, pluge, itd. Luč pa, kako varna da je proti ognju in svetlu, vsak čas in kraj pri roki, ter se bodejo na tak način delavci lahko pri kmetiji pogrešali, ker bode stroj za malo ceno to opravil, kar danes zelo drago pride v obliki delavcev. Delavci sami pa bodo vsak čas pri podjetju si zaslužili in ne silili v tujino, ko se to dandanes dogaja. In če rečem, da se bodejo naša zemljišča še zelo, zelo bolj obdala v nekih letih, ker naša mamica vlada potrebuje vedno več denarja; in kje ga spet drugod najti, ko le pri kmetu, ki že komaj svojo družino s fitolom in lukom glada varuje, toda ti plačaj, vzemi kjer hočeš in molči! Le poglej, kolikokrat in tudi zdaj, se snuje postave, ki ti lahko napove da ti nisi posestnik ampak nekdo drugi, medtem ko naši poslanci delajo rajši politiko (zagrizeno strankarstvo) ter se bavijo le z napisi na javnih poslopih, kjer se reče „hier“, raje kakor da bi naše interese varovali! Ti poslanci s tem dokažejo, da niso za ljudstvo. Zato pa ti kličem, kmet, pomagaj si sam, ker si zapuščen!

Pomisli, da se vsak stan združuje in organizuje; eden sam je slaboten, družba je pa moč. Toda vsak se boji ko hudič križa, da bi bil v kmetijski podružnici, ker to navadno gospod župnik zanikajo, ker je treba par nemških besedi zgovoriti ali zapisati. Nemška beseda

je pa žeganim in prvakom „hudič“, ki drži na verigi vsakega, kdor nemški ume. Slovenski jezik, le ta se naj govori, drugo nič! Nemški naj govorimo samo mi gospodje, da nas ta neumni kmet, ki je samo v prvaško šolo hodil, ne bo razumel, ko bomo ga mi ciganili in mu kožo čez ušesa vlekli. Primerno bomo mu že postavili urediti, da bo plačeval, da bo kar črn postal, in tedaj se mu ne bode zljubilo več proti nam prvakom in nam, prvim za Bogom na svetu, nam blagoslovljenim gospodom, postopati, in potem se lahko mi prvaški advokati smejimo. Mi žegnani bomo pa naslikali hudiča tako lepo, kakor še ga nihče ni videl, roge bode imel take, kakor „trejtak telec“, in če bo le z enim zmigal, bode plah kmet kar z vozom polne vreče zita peljal v farovž, ter bode s tem rešen peklenskih verig, odpuščen bomo mu grehi, če je gospodu primerno povedal, če bo le mastno plačal. Pa le tiho bodi, besede ne zini, pl.čaj...

Kaj ti je torej storiti? Kmetijska družba je za postavodajo moč, ki le lahko sigurno brani proti izkoriščevalcem, zatorej vsi k nje, da se bo reklo: eden govori v imenu 100.000...

Da boš lažje izhajal, poprimi se z veseljem novih naprav, ki bo ti jih nudila električna sila, ki se uresničuje tukaj pod imenom „Poetovia“, ki sem jo zgoraj nekaj navedel. Bodi prepričan, da le v znanosti in združitvi je moč, in le tedaj ti pomaga tudi Bog. Če so druge države zaslovene in so v stanu, sem k nam dosti bolj cenejšo blago postaviti, to je dosegle le z znanostjo in modernim napredkom svojega obdelovanja potom naravnih moči, ki je Bog jo kot znanost kmetu podaril in to je elektrika, trikrat cenejša od vsake druge sile, posebno pa pri malem obratu kmetije. Hvalimo torej svojega Boga za ta veliki dar božji, ki se nam sedaj nudi. Delajmo vsi za enega, vsak za vse!

Novice.

Prisrčno zahvalo za mnogoštevilna nam došla voščila ob praznikih in novem letu. Nemogoče nam je, vsakemu se posebej zahvaliti; zato storimo to tem potom skupno. Dal Bog, da bi nam vsem prineslo novo leto mnogo lepega in srečnega! — V Ptuj, 2. I. 1912. — Uredništvo in upravnštvo „Štajerca“.

10 zapovedi za dopisnike. Cenjenim prijateljem, ki nam dopisujejo, se ob začetku novega leta prisrčno zahvaljujemo. Obenem pa jih prosimo, da se naj pri dopisovanju zlasti sledečih nujnih navodil držijo: — 1. Kar hočeš „Štajercu“ naznaniti, piši hitro in odpošlji takoj. Mi ne moremo in ne smemo šele za drugimi listi capljati. Hitro poročanje je potrebno in sicer neobhodno potrebno! — 2. Dopisi naj bodejo kratki; s tem si prihraniš sam sebi in uredniku mnogo časa. Poročaj vedno le resnico, ki se da tudi pred sodnijo dokazati, to pa kolikor mogoče kratko. Dolge dopise ne more tedenski list sprejemati. — 3. Piši jasno in čitljivo. Nikdo ne ve, koliko dela napravijo uredniku slabo pisani dopisi. Vedno piši s tinto in pazi zlasti, da je številke in imena lahko čitati! — 4. Nikdar ne piši „včeraj“ ali „danes“, temveč vedno datum dneva. — 5. Imena ali številko, sploh pa najbolje vsako besedo, ne korigiraj in ne popravlja. Ako si jo napačno napisal, prečrtaj jo in napiši poleg pravilno. — 6. Nikdar ne piši na obe strani papirja, temveč vedno le na eno stran. To je potrebno z ozirom na delo v tiskarni. — 7. Vsakemu dopisu dodaj tvoje ime in tvoj naslov. Urednik te nikdar ne bode izdal. Ali on mora vedeti, s kom ima opraviti, ker nosi pred sodnijo dokazati, odgovornost za tvoj dopis. — 8. Ne bodi takoj razžaljen, ako uredništvo tega ali onega dopisa ne sprejme. Gotovo ima v tem slučaju vzrok za to. Morda je dopis premalo stvaren, brezpomemben, oseben ali tožljiv. To pravico moraš že uredniku pripustiti, kajti list ni hlev, v katerega bi smel vsakdo svoje živinčje postaviti. — 9. Ako hočeš pismeni odgovor, dodati moraš pismu znamko za odgovor. — 10. Nepodpisani dopisi romajo brez razlike v koš...

Leto 1912 je pristopno leto in šteje torej 366 dni. Zlata številka je 13, nedeljska črka GL, epakti XI, solnčni cikel 17. Vladujoči planet je solnce. Sodi se, da bode to leto jako toplo. Predpust traja 45 dni, torej več kot 6 tednov. Pepelnica pade na 21. februarja, Velikonoč na 7. aprila, Binkošti na 26. maja. Solnce bode dvakrat in luna istotako dvakrat mrknila. Pri nas se bode zamoglo opazovati le prvo solnčno mrknjenje dnè 17. aprila in prvo lunino dnè 1. in 2. aprila. Po stoletnem kalendarju imeli bomo januarja in februarja javno, mrzlo vreme, marca in aprila meglo in dež,

Od vojske.

Durch die Italiener fusilierte kriegsgefangene Araber.

Naša slika kaže krvav prizor iz tripoličanskega bojišča. V ospredju vidimo kup mrličov na smrt obsojenih in postreljenih Arabcev. V ozadju pa je opaziti odhaja-

joče italijanske vojske, ki so smrtno sodbo nad nesrečnimi domačini izvršili.